

MEGEMLÉKEZÉS

Prof. Dr. Szabó József ny. repülő vezérőrnagyról

Kecskemét, 2023. április 6.

Dr. Koller József dandártábornok

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Megtisztelő számomra, hogy jelen lehetek, és megoszthatom gondolataimat Önökkel ezen a jeles napon.

Szabó József 1928-ban született a Borsod megyei Szentsimon községben.

Büszke volt szüleire, testvéreire, szűkebb hazájára, a Borsod megyei Szentsimonra, egyszerű származására.

Katonai karrierjét valóságos felemelkedésnek élte meg.

A karcagi Református Nagykun Gimnáziumban tanult, ahol eldöntötte, hogy vadászpilóta lesz.

1947-ben vonult be katonai szolgálatra. A Honvéd Kossuth Akadémia első, tízfős repülőosztály hallgatója lett, s a növendékek közül elsőként repült önállóan a Bücker–133-as kiképzőgépen.

1949. március 14-én avatták alhadnaggyá.

Öt évet tanult a Szovjetunióban, a Monyinói Repülő Akadémián, ahol 1955-ben mester diplomát kapott.

Szabó József első szuperszonikus repülése a MiG–21F vadászgépen 1961. április 12-re volt tervezve, amikor Jurij Gagarin a Vosztok–I. űrhajóval megkerülte a földet. Az általános repülési tilalom miatt azonban erre csak két nap múlva került sor. Az első űrrepülés azonban nyomot hagyott benne: 33 évesen, őrnagyként még arról álmodozott, hogy egyszer űrhajós lesz.

Szakmai kiképzési és repülőfőnöki feladatkörök rendszeres váltása jellemezte karrierjét. Tanított a ZMKA Repülő Tanszékén, volt kiképzési osztályvezető az Országos Légvédelmi Parancsnokságon, dolgozott Kecskeméten a Repülő Kiképző Központ parancsnok-helyetteseként, szolgált alosztályvezetőként a Honvéd Vezérkarnál.

Ellátta az 1. honi légvédelmi hadosztály repülőfőnöki beosztást, majd 1972–1973-ban részt vett az önálló MN Repülő Főnökség felállításában. Tíz éven át volt a Magyar Néphadsereg repülőfőnökének első helyettese, majd 1988-as nyugállományba vonulásáig repülőfőnöke. Vadászrepülőgép vezetőként közel harminc évig repült

motoros és sugárhajtású repülőgépeken, és a magyar pilóták közül elsőként kétszeres hangsebességgel MIG-21-essel.

Négy évtizedes pályafutása alatt több mint 5000 órát repült. Aranykoszorús I. osztályú vadászpilóta volt. Katonai szolgálata során végig hatalmas ambícióval, fegyelmezetten dolgozott. Hitte, hogy a tehetség, a munka és a tanulás meghozza gyümölcsét.

Tudományos tevékenységét az akkori Szovjetunió Légierő Akadémiáján kezdte és 1969-ben már a hadtudomány kandidátusa volt.

Rendszeresen tanított repülőharcászatot és a légierő hadműveleti alkalmazásának fejlődéstörténetét a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen és annak jogelődjénél. Részt vállalt a doktorandusz-képzésben, négy évig tagja volt a doktori tanácsnak, valamint a habilitációs bizottságnak.

Sok más mellett kutatta a magyar és a nemzetközi repülés történetét, és fejlődését. Népszerűsítette a katonai repülést és az űrrepülést, erősítette annak hírnevét, hozzájárult ez által a repülés és az űrrepülés széles körben történő megismertetéséhez.

Örült annak, hogy az elmúlt években ismét fellendült Magyarországon az űrkutatás, van már űrstratégiánk, intézményi rendszerünk.

Prof. Dr. Szabó József vezérőrnagy számtalan kitüntetéssel, tudományos közéleti megbízatásai meggyőzően tükrözik azt a magasfokú szakmai elfogadottságot és megbecsülést, amelyet kimagasló, iskolateremtő munkájával és személyiségével elért.

Tudományos hitvallását hűen példázza az a néhány mondata is, melyet 1999-ben, a Szolnokon megrendezett „Kihívások a repüléstudományban a 3. évezred küszöbén” tudományos konferencia Plenáris Ülésének megnyitóján mondott:

„Bízom abban, hogy nálunk is megszületik a felismerés: a feladatok megoldásának folyamatából nem szabad és nem lehet kihagyni a tudományt, a Légierő életében megoldandó feladatokban pedig részt kell, vegyenek azok, akik a repüléstudományt egyre magasabb szinten művelik. Ez logikus, hiszen a repüléstudomány nem öncél, alapjául szolgálhat a fejlesztésnek, a jövő tevékenységi változatai feltárásának, a repüléssel kapcsolatos feladatok megoldásának, a repülésbiztonság magas szintre emelésének és fenntartásának és mindennek, ami a Légierő életével kapcsolatos.”

Hölgyeim és Uraim!

Beszédem elején említettem, hogy életünk több esetben is kereszteződött, katonai pályafutásunk és a Magyar Légierő jelenkori története több párhuzamot is mutat.

Doktori disszertációm védésekor tábornok Úr is jelen volt. Elmondta, hogy én voltam a 90. doktorandusza, akinek a védésén aktívan közreműködött.

Beszéltem az űrrepülés szeretetéről és most **jelenthetem, hogy a Hunor program során a közelmúltban ebben az épületben sor került a magyar űrhajósjelöltek repülőegészségügyi vizsgálatára.**

Felidéztük, hogy Szabó József vezérőrnagy vezetése során a jelentős változások történtek a repülőcsapatoknál. Jelenthetem, hogy most a katonai repülés második aranykorának részesei lehetünk.

A Kilián tábornok – mint haderőnemi szemlélő – által kitaposott ösvényen 2022. novemberében vezetéssel megalakult a Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság.

Új repülőeszközök rendszeresítésére került sor:

2018-ban 2-2 db AIRBUS A319 és DASSAULT FALCON 7X utasszállító, valamint 8 db ZLIN kiképző repülőgép beszerzésére került sor. 2021-ben megérkezett a H145M helikopter flotta utolsó 4 darabja.

2023-tól 16 db AIRBUS H225M közepes szállítóhelikopter, 2024-től összesen 12 db L-39NG kiképző és két db KC-390 szállítórepülőgép leszállítását várjuk.

Tervezünk további 4 darab GRIPEN beszerzését is.

Ugyan nem érjük el a Szenes tábornok által említett 170 darabos gépszámot, de büszkék lehetünk a 74 új beszerzésű korszerű repülő eszközeinkre.....

Ez az emléktábla tábla nem csak egy kiemelkedő parancsnokról, tudósról szól. Életútja példa a jelen és a jövő repülőgenerációja számára. Példa az elhivatottságról a hazaszeretetről, a fejlődés igényéről.

Ahogy szoktam mondani az elődök vállára állva lehet messze látni, és ez a kijelentés fokozottan igaz, ha Szabó József vezérőrnagy Úr munkásságára gondolunk.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!